

*Ædes privatæ
 Noxiori cremarentur incendio.
 Pauperum ægrotantium misertus
 Valetudinarium magnificum
 Ulyssipone ædificavit,
 Ut
 Noverint clientes
 Illi debere vivere,
 Cui
 Debuerant valere.
 Nullus fuit,
 Qui
 Eum
 Irritâ prece rogaverit,
 Imò
 Nullus,
 Cujus preces*

Non prævenerit,
Si
Præviderit.
Prævidebatque;
Suis siquidem
Invigilabat.
Monetæ
Regis specie,
Regnique stemmatibus cussæ,
Et pretio auctæ
Hanc inscriptionem adjecit,
Nempe,
Justus ut palma florebit,
Illique
Justi nomen indidit.
Profectò
Etsi

Inscriptio deficeret ,
Satis
JOANNIS *species*
Iustum indicaret ,
Regniq̄ue stemmata
Pretium auferent .
Sacellum Aulicum ,
Ad quod
Identidem oraturus conuenerat ,
Magnificè
Instrui curauit ,
Cùm
Non sineret
Regiam
Immodicâ supellectili exornari ;
Crediderim
Id sufficere ,

Ut
Hæc Regia universas
Longè vinceret splendore,
Nempe,
Adeo eximiâ nitescere pietate.
Inerat Ejus authoritati
Plus ponderis,
Quàm
Aliorum Principum
Armis.
Nec mirum;
Quandòquidem
In Eo inerant
Omnium Principum
Virtutes.
Ad has
Imperatoris, & Imperij res

(Utique magnas)
 Historicè conscribendas
 Angelum Politianum
 Egregium tunc temporis virum
 Invitavit,
 Ne deficeret fastorum nobilitas
 Factorum nobilitati.
 Tot Regni splendoribus
 Ut
 Lucem adderet illustriorem,
 Fugales adjunxit tædas,
 Verèque
 Sponsus sanguinis factus,
 Eleonoram
 Ferdinandi filiam,
 Duxit uxorem.
 Quis neget,

*Strictiùs ab ea dilectum iri,
Cui
Duplici nodo
Meruit alligari,
Nempe,
Conjugio, & sanguine?
Alphonsum,
Quem
Susceperat Filium,
Vix natum, & nuptum
Vidit ablatum.
Forſitan
Annoſum æternitas credidit,
Dum
Merita numeravit,
Maturumque Coronæ abſtulit,
Ne diutiùs*

*Terrenam cogeret expectare,
Qui citius
Cœlestem poterat cingere.
Profectò
Non incongruè
Dubitares,
An cum Cœlo
Officiis certaverit JOANNES;
Quippe qui
Eamdem citò
Illi
Prolem obtulit,
Quam
Diu dilatam
Ab illo accepit.
Successore orbatus,
Extremoque morbo appetitus,*

*Ne Regnum
Omnimodam
Pati cogeretur orbitatem,
Illud
Emmanueli
Testamento legavit;
Cumque illo
Visum est
Legasse magnanimitatem
Etiam mortuo
Superstitem.
Tandem
Post expletos
Quadraginta ætatis annos,
Et octo menses,
Octavo Kalendas Novembris,
Anno*

*Millesimo quadringentesimo
Nonagesimo quinto
Alborij occubuit,
Non sine
Veneni suspicione.
Forſitan
Tanti Viri fortitudinem
Mors reverita
Haud illum
Aggredi auderet,
Nifi
Per dolum.
Vix tamen
Crederetur mortalis
Adhuc mortuus,
Cum
Reperiretur incorruptus.*

*Rex utique incomparabilis;
Amisit vitam,
Non verò
Integritatem!
E' Maxima
Ædium Sacrarum
In Bataliam translatus
Regio Conditorio quiescit;
Non tamen Ejus fama;
Quippequæ
Illius laudes vulgatura
Æternùm volabit.*



JOANNES III PORTUGALLIAE
REX.



G. L. Debric sculptor. Regius invenit et sculpsit 1542.



JOANNES III.
PORTUGALLIÆ REX.



O A N N E S
Ab Ulyssipone locum,
A Junio diem
Nasciturus accepit,

JOAN. III.

Iii

Natus

Natus
Utrique rependit;
Hinc enim evasit
Civitas augustior, dies felicior.
Emmanuel, & Mariam
Habuit Parentes,
Adeo excelsos,
Ut
Eum ederent,
Qui
Eos excelsos reddiderit,
Ni invenerit.
Adhuc Infans,
Visus est Vir;
Neque enim ætas
Discriminabat Infantem,
Quem

*Mores effingebant senem.
 A natura, aut indole
 Veluti instructus
 Haud indignit disciplinâ;
 Habuit tamen
 Ad Scientias, & Artes
 Magistros apprimè doctos;
 Quippe qui
 In Eo,
 Scientiarum compendium
 Exhibuerunt.
 Ætate adhuc florens,
 Sed conjugio
 Jam maturus,
 Duxit uxorem
 Catharinam
 Philippi Primi*

*Hispaniarum Regis Filiam;
Nullusque
Adeo par extitit hymenæus,
Si Sponsorum
Trutinentur dotes
Cum animi, tum corporis.
Illum tamen
Ita parem
Reddidit sine pari
Thalami fecunditas,
Qua
Et Cælo, & Solio
Principes procreavit.
Scilicet
Cælo
Elisabetham, Beatricem,
Emmanuelem, Dionysium,*

*Et Antonium,
Raptos
Non multo post natos,
Interque eos
Etiam
Spiritus Domini rapuit Philippum.
Solio verò
Joannem, & Mariam,
E' quibus,
Hæc
Hispano felicitatem peperit,
Antequam ascenderet;
Ille
Lusitano dolorem intulit,
Antequam sedèret;
Quippe quem
Decem & sex ætatis annos*

Enumerantem
Mors abstulit;
Citò mortuus,
Maturarum rerum
Conditionem subiit;
Cùm propinquaret ad summum,
Necessum fuit
Properare ad exitum.
Sublimioribus virtutibus ornato
Nil supererat,
Nisi Cæli solium.
Attamen
JOANNES,
Ceu prolem
A' Deo commodatam, & repetitam,
Deo sponte restituit,
Cùm repetiit;

Nec tot ictibus imminutus,
Nec tot verberibus fractus;
Haud aliter, ac rupes
In se furentes undas
Frangit potius,
Quam
Patiatur.
Idcirco
Defecit quidem prole;
Non tamen
Fortitudine,
Non integritate,
Imò
Pene incomparabili
Id perferens,
Propriorumque scelerum
Supplicio ducens,

Perennes deducebat lacrimas.

Meritò

Verteretur in dubium;

Fueritne

Regiæ pietati laudabilius

Commiffa scelera flere;

An

Tot natorum funera

Siccis oculis spectare?

Siquidem

Spectavit etiam

Emmanuelem

Vix in lucem editum,

Luce functum.

Neque tamen

Hunc,

Et Eduardum

*Flevit natos ,
 Nisi ,
 Quia nothos.
 Prior
 Innocens sublatus est ,
 Quin malitia
 Mutaret intellectum ejus ;
 Posterior
 Bracharensi Infulâ insignitus ,
 Ovium curâ
 Longè sedulus ,
 Historiarum
 Apprimè doctus ,
 Vitâque probatissimus
 Satis erat ,
 Ut JOANNEM
 Redderet felicem ;*

Et quidem
Uterque
Feliciorem redderent;
Ni
Patrem dicerent;
Iustiolem,
Ni
Pœnitentem facerent.
In hoc rerum cardine
Non quieuit,
Sed
Regni vires ad augendas
Totus incubuit.
Quid,
Nisi fortitudinem
Meditaretur Rex fortissimus?
Quid,

*Nisi populorum incolunitatem
Populi columen?*

*In iis,
Quas fundavit,
Civitatibus,*

*In iisque,
Quas*

*Obsidione devicit,
Nonnullas arces*

*Extrui præcepit,
Ut servaret incolumes,*

*Quas
Sibi fecerat vectigales.*

*Crediderim tamen
Regno,*

*Cui
Tantus præerat Imperator*

Nullum opus esse munimentum,

Cum

Ejus tantum reverentia

Tutius fuerit

Munimen.

Bello

Nullus Illo fuit felicior;

Nullus siquidem

Fuit justior.

Non plures reportavit victorias,

Quia plures

Non ausi sunt hostes

Appetenti resistere,

Resistentem appetere.

Solo nomine

Pressit rebelles,

Cohibuit effraenes,

Ac
 Amicâ pace
 Timorem incutiens,
 Omnium benevolentiam traxit,
 Quin extorserit.
 Universos Europæ Principes
 Habuit cultores,
 Dum coluit universos,
 Interque eos
 Voluit esse nullius,
 Ut esset omnium.
 Erat utique
 Ejus benignitas
 Singularis
 In singulos
 Cùm Exteros,
 Tum

*Domesticos ,
Quorum
Æquè dominabatur voluntatibus ,
Ac diligebatur mentibus ;
Cùmque
Ad Regem noverit spectare ,
Et Patrem , & Judicem
Clientum gerere ,
Ut Pater
Supplicia
Amore temperabat ;
Utque Judex
Crimina
Severitate puniebat ;
Profectò
Munus utrumque miscuit ,
Non confudit ,*

Cùm
Juris publici Judicem,
Jurisque privati Patrem
Adeo exactè perageret,
Ut nemo
Quemquam impune offenderit;
Neminem
Quisquam injustè oppresserit.
Eapropter
Magna cura
Fuit illi Curia;
Nullaque elapsa est hebdomada,
In qua
Eam semel non adiret,
Ut judicio de reis
Interesset.
Horum sæpe misertus;

*In clementiam potius,
Quàm
In severitatem
Vergebat,
Eosque
Aut omni supplicio absolvens,
Aut leviori afficiens,
Dictitabat,
Potius velle
Reos
Facti pœnitentes,
Quàm factis
Detestabiles;
Clientes
Potius beatos
Adeptione boni,
Quàm*

*Depulsione mali;
Subditos
Potius affectos
Ad Reipublicæ munera,
Quàm' infectos
Atrocitate pœnæ.
Eo ductus consilio
Abrogari fecit legem,
Latronum fronti
Maculas inurere jubentem;
Ne
Ruborem adimeret sceleratis,
Incuteret correctis,
Et utrosque
Denigrans,
Semel reos,
Perpetuò redderet mulctatos.*

*Nemo utique
Humaniozem exhibuit pietatem ;
Siquidem
Ea est divinior ,
Quæ
Potest parcere , cùm vult ;
Eaque humanior ,
Quæ vult ,
Cùm potest parcere.
Hac consuetudine ignoscendi
Factum est ,
Ut corrigeretur
Consuetudo peccandi ;
Quam quidem felicitatem
Obtinuit JOANNES
Non pœnâ ,
Sed pietate.*

Sciebat
 Principum fortunam
 Plurimis amicis indigere,
 Eosque
 Solerti quadam sollicitudine
 Studuit seligere;
 Dumque
 Pararet plurimos,
 Peperit universos;
 Neque enim,
 Nisi ingratus,
 Non diligeret Eum,
 A quo
 Ardenter amari videbatur.
 Ast,
 Quod utique præstantius est,
 Non Eum

*Diligebant omnes
Amore sui,
Sed
Illius;
Quasi
Sublimitatem objecti
Non aliam arbitrarentur
Decere charitatem,
Nisi
Sublimiorem;
Eam scilicet,
Quæ
Non ab spe,
Sed à Fide
Proficiscitur.
Hinc facile est conjicere,
Qualem*

*Erga Deum, ac Divos
Exhibuerit pietatem,*

Qui

Ante annos,

Naturâ

Eam videbatur induisse.

Extant,

Illam veluti probatura,

Regia planè monumenta;

Scilicet,

In Oppido, quod Almeyrinum dicunt,

Templum,

Xenodochium, & Nosocomium;

Quæ

Virgini absque labe Conceptæ,

Sanctisque Martyribus

Rocho, & Sebastiano

Sacravit;
Neque enim
Voluit tantum
Pietate privata sibi proficere;
Sed
Publicâ etiam
Omnibus prodesse.
Idcirco
Xenodochium
Is viduis,
Isque pauperibus destinavit,
Quos
Natura fecerat nobiles,
Fortuna pauperes;
Ut ita
Paupertatem redimeret,
Nobilitatem fovèret;

Cum
Naturam adjuverit,
Fortunamque correxerit.
Nosocomium verò
lis militaribus,
Quos
Bellum reddiderat languidos,
Aut imbecilles,
Ut ita
Eorum servaret vitam,
Qui Regno servando
Salutem impenderant.
Hisce pietatis monumentis
Confraternitatem addidit
Eidem Virgini,
Sanctisque Martyribus sacratam,
Cui

*Se primum adscripsit,
Non ut omnes præcelleret,
Sed
Ut pietate alliceret,
Ac
Post se traheret;
Acciditque,
Ut res voto responderet;
Namque
Allectis, & adscriptis
Reginâ, Ludovico Principe,
Regnique Proceribus,
Brevi
Confraternitas evasit
Illustrior, & numerosior;
Nulla siquidem vis major
Pietate verâ est.*

*Tot hæc
Regiæ pietatis
Extant monumenta,
Verè præclara;
Extarentque
Alia præclariora,
Ni ea
Adeo fecerit arcana,
Ut
Uni Deo, cui fierent,
Patefierent.
Illud verò
Nulli non patet
Pietatis ac religionis
Monumentum,
Sæculorum perennitates
Æmulaturum,*

Nempe
Sanctissimum Fidei Tribunal,
Quod
In Lusitaniam adduxit,
Summisque honoribus affecit;

Scilicet
JOANNI
Debet Lusitania
Hanc Davidicam Turrim,
Ex qua
Mille clypei pendent,
Quibus
Se protegunt Lusitani.

JOANNI
Debet Ecclesia
Hunc,
Quo obarmatur, gladium,

*Quo exarmat
Infidelium phalanges,
Quo jugulat,
Amputat, ac excidit hæreses.*

JOANNI

Debet Fides

Hoc illustrissimum propugnaculum,

Quo

*Obsequentes protegat,
Adversantes destruat.*

JOANNI

Debent jura Divina

Actorem vigilem,

Et Protectorem Strenuum,

Quo

*Honorata substiterunt,
Nunquam non substitura.*

JOANNI

*Debent etiam hæretici
Errorum tenebris obcæcati,
Perversitatis veneno infecti,
Ignorantiæ abyssis consepulti,
Abyssis exurgere,*

*Venenum evomere,
Tenebras dispellere;*

At JOANNES

*Debet soli Sibi
Tanti operis gloriam,
Quam
Non sibi, sed Deo vertit,
Cui*

*Vertendam censuit.
Stare tamen haud potuit
Post Fidem stabilitam,*

Quin etiam acciret
 Qui eam servaret;
 Adduxitque ad Lusitaniam
 Societatem JESUS,
 Nuper conflata.
 Illam scilicet Societatem,
 Quam
 Deus mundo intulerat,
 Ut collapsam
 Erigeret Fidem.
 Hanc
 Suum JOANNES
 Attulit in Regnum;
 Aptiorem siquidem credidit,
 Ut firmaret,
 Ne corrueret.
 Vidit

*Societatem
Et Fabros,
Et milites alios designasse,
Qui
Arma conficerent,
Ut Fidem adstruerent;
Hosque Fabros
Sibi adjunxit ut operarios,
Hos milites,
Ut auxiliares.*

*Vidit
In Monte Martyrum conceptam,
(Adeo excelsum fuit
Ejus exordium)
Primos, quos genuit,
Fidei destinasse,
Ut*

*In remotiores Orbis plagas
Eam inveherent,*

Dum vitam viverent;

Firmarent,

Dum mortem oppeterent;

Hosque primogenitos,

Ceu electionis vasa

Deo plena,

Elegit,

Ut in Indiam solverent,

Et ad exterarum gentes

Fidem portarent.

Haud tamen,

Dum exterorum memor,

Visus est

Domesticorum immemor;

Siquidem

*Elegit etiam
 Præsules probatissimos,
 Qui Populum instruerent,
 Ne
 Parvulis panem petentibus
 Deesset qui frangeret.
 Ut gregem,
 Quem sibi
 Dominus commiserat,
 Pastoribus distribueret,
 Quosdam instituit Episcopatus,
 Nempe
 Portalegensem, Leyriensem,
 Ac Mirandensem;
 Elboramque
 Sedem Archiepiscopalem constituit,
 Ut ita*

*Pastores
Proprias Oves
Faciliùs noverint,
Ad pascua adduxerint,
A' lupo servaverint.
Qui
Adeo sedulus
Providebat clientum moribus,
Haud poterat
Non providere mentibus;
Cùmque
Optimè sciverit,
Altiozem animi partem,
Qua
Etiam Divina percipimus,
Oportere
Universis imbuere disciplinis,*

*Statuit
Universorum
Ex colere mentes;
Eaque mente
Ex Ulyssipone
Transtulit in Conimbricam
Scientiarum scholas
A Dionysio
Felicis recordationis
Ibi fundatas.
Primos litterarum progressus
Dum meditaretur,
Earum officinam transtulit,
Ut exinde
Promoveret.
Designavit Disciplinarum Choro
Solitudinis recessum,*

PORTUGALLIÆ REG. 101

*Ut ibi
Resonaret suaviùs,
Ubi
Arma, lites, negotia
Non obstreperent.
Nempe
Scientiarum tyronibus
Platonicum silentium convenit,
Ut
Cum oportuerit
Opportune loquantur.
Ut verò
Digniori domicilio
Palladem hospitaret,
Regium commodavit Palatium.
Qui
Militiæ*

*Admisit armatam,
Domi
Non poterat
Togatam non admittere.*

*Profectò
Facta est Domus Sapientiae
Domus Regia;*

*Quam enim
JOANNES
Sibi adificavit,
Sapientiae indulsit;*

*Nec tamen
Columnas excidit;*

*Imò erexit;
Eas scilicet,*

*Quibus
Fas est inscribere*

*Non plus ultra;
Siquidem
Scientiarum amor
Non plus extenditur,
Cum plus intenditur.
Hanc
Regiam Academiam,
Seu
Sapientiæ Domum
Ut JOANNES
Totam illuminaret,
Fulgentiores
Conduxit Magistros,
Quos posuit,
Quasi lucernas accensas,
Ut lucerent omnibus,
Qui in Domo erant;*

*Factumque est,
Ut
Tot facibus
Artes omnes,
Et scientiæ
Illustriores fierent
Quæ antea,
Si non omnino
Tenebris immersæ,
Non parum tamen
Obscuratæ fuerant.*

*Hinc
Solidior Theologia,
Argutior Philosophia,
Tutior Jurisprudentia,
Cæteræque omnes
Aptiores evasere,*

Ut JOANNI
Gratias agerent;
Scirentque,
Quas deberent.
Interea
Majora meditantis
Vitam,
Non gloriam,
Mors extinxit.
Sensit ictum omnis Lusitania,
Solutus JOANNES,
Qui accepit,
Non sensit,
Scilicet
Maximo in discrimine
Constitutus,
Haud posset non videri

Insensibilis;

Ut

*In perferendis adversis
Illa præbuerit exempla moriens,*

Quæ præbuit

Dum vixit.

Eatenus

*Unamquamque sibi diem
Arbitrabatur supremam;*

Idcirco

Minimè fuit commotus

Morte

Etiam repente

Appetitus;

Erat siquidem

Ejus faciem

Contemplari assuefactus.

Ast
Adeo sedulus
Eâ die
Deo vacavit,
Ut solidam
Deo impenderit;
Ac si solam
Sibi superesse
Præviderit.
Hincque
Non absre erit,
Eam,
Quæ mortalis vitæ
Ultima extitit,
Primam
Felicitatis æternæ appellare.
Oppressit Eum Appoplexia,

Quæ ita sensus obstruxit,
 Ut statim
 Spiritum emisserit.
 Forsitan
 Non adeo facilis exitus foret,
 Ni caro non senserit.
 Hæc est severæ mortis conditio;
 Scilicet,
 Heroes,
 Quos
 Sensim dejicere diffidit,
 Uno impetu prosternit,
 Quos
 Palàm non audet aggredi,
 Insidiosè opprimit;
 Ea tamen
 Erat JOANNIS magnitudo,

*Ut mors ipsa
Eo repentino vulnere
Veluti profiteatur,
Se
Cæco impetu irruisse,
Minimèque ausuram,
Si
Tantam adverteret
Majestatem.
Profectò
Siquâ usquam oblivione
Deleri posset
Adeo memorabilis vitæ
Factura,
Crediderim
Unâ tantùm
Hujus*

*Immaturæ mortis memoriã
Delendam.
Solet namque
Dolorum acerbissimus
Aliorum acerbitatem,
Si non abradere,
Ad augendum tamen cruciatum
Inse recipere.
Ulyssipo,
Quæ
Eo gloriabatur nato,
Flevit mortuum.
Præbuit cunas infanti,
Tumulum Regi.
Fatale hoc
Hominibus sæpe accidit;
Plusquam fatale*

*Regibus accidere!
Evoluebatur annus
Millesimus quingentesimus,
Quinquagesimus octavus,
Quo ætatis
Enumerabat quinquagesimum.*

*Si gestis
Anni conferantur,
Breves videbuntur;*

*Sed
Brevi etiam
Sol
Longissimum spatium
Emensum relinquit,
Cum occidit;*

*Solisque adinstar
JOANNES*

*Brevi vivens,
Innumera gessit,
Conditusque jacet
In Occiduo,
Nempe
In Monasterio Bethlemico,
Regio Sarchophago,
Seculo mortuus,
Desiderio
Immortalis.*







G.F.L. Debric sculptor Regius inv. et sculp. 1743.



JOANNES IV.
PORTUGALLIÆ REX.



JOANNES
Serie
Octavus
Brigantinorum Ducum,

JOAN. IV.

P

Nomine

Nomine
 Quartus
 Lusitanorum Regum,
 Theodosium, & Annam
 Habuit Parentes,
 De quibus
 Dixisse sufficiat,
 Eâ præditos felicitate,
 Quòd
 JOANNEM generaverint;
 Eâque virtute,
 Quòd
 Edocuerint.
 Calipolis
 Ei præbuit cunas,
 Quas
 Ille rependit,

*Dum Patriam dixit,
Regiam fecit.
Eo tempore,
Quo sol
Ardentiore fulget lumine
Natus est.
Forſitan
Tunc ardentior eluceſceret,
Ne,
Novo exoriente ſole,
Videretur obſcurior.
Exin
Meritò diceretur ver
Gratius hoc flore,
Fœcundius hoc fructu,
Beatius hoc partu.
Nascituro*

Contulit diem
Mensis à Marte dictus,
Ac si
Illustrando victoriis
Omnis deberet dies
Esse Martialis.
Præclaras animi dotes,
Quas habuit congenitas,
Vel puera scens
Non habuit otiosas;
Quasi
Jam primoribus annis
Duceret lineas,
Quibus
Virtutum suarum effigies
Posset depingi.
Exactâ pueritiâ,

Aloysiam
Ducum Medinæ Sydoniæ Filiam
Duxit uxorem,
Ita sibi similem,
Ut
Uterque spiritus
Videretur unus;
Cùmque
Ex similitudine
Mutuus oriatur amor,
Haud inter eos
Discerni potuit
Uter plus diligeret,
Aut
Diligeretur plus.
Fultus
Naturæ, & gratiæ

*Dotibus verè maximis
Ad maxima pervenit,
Et quin speraret,
Quæ summa sunt,
Obtinuit.
Namque omissis
Ambitu,
Imò & desiderio,
Iustitia
Non tam contulit,
Quàm
Reddidit Imperium.
Gemebant sub Hispanorum jugo
Lusitani,
Sive
Hominum incuriâ,
Sive*

Arcanâ Dei providentiâ.

Verùm

Cùm

Fugit pondus

Eò videretur intolerabilius,

Quò

Juris ponderibus

Erat infensus,

Animos impulit

Diuturna sceleris impunitas,

Evasitque

Lusitanorum robur

Æquè effrenatum,

Atque fuerat oppressum.

Ad JOANNEM

Contendunt Regni Optimates;

A quo enim,

*Nisi ab Optimatibus
Decerni posset,
optimum factum?*

Eum

*Sibi Imperatorem exorant,
Quem elegerant.*

Non

*Nisi summis viris
Parere assueti,*

Non,

*Nisi JOANNEM
Eligerent, cui parerent.*

JOANNEM,

Qui

*Atavis editus Regibus,
Ne Majoribus minor foret,
Æquum erat,*

Ut Majores illos agnosceret

Tempore,

Non

Potestate.

JOANNEM,

Cui

Nil nisi Regis nomen

Imperium adderet;

Quandoquidem

A se ipso Dignitatem haberet.

Forfitan

Eam sibi satis ducens,

Imperare recusavit;

Ne

Id subditi habere videretur,

Nempe

Imperium offerentibus

Obtemperare.
Profectò
Erat adeo sublimis,
Ut non indigèret
Solij culmine ;
Adeo egregius ,
Ut nihil pene interesset
Inter Ducem natum ,
Et
Regem futurum,
Regibus ortum ,
Et Regibus
Succedaneum.
Attamen
Id honoris (utique magni)
Ab Electoribus habuit ,
Scilicet

*Dignior Imperio haberi;
Namque
Ille dignior habetur
Qui
A prudentia oculata eligitur,
Quàm
Qui
A fortuna cæca destinatur.
Hinc verò
Electionem,
Quantumvis liberam,
Fas erit
Dicere necessariam;
Non enim
Posset non eligi
Qui
Non posset occultari.*

*Egregiæ meruerunt virtutes
Suffragia,
Formaque
Addidit virtutibus merita ;
Illæ
Præstiterunt ut oportèret ;
Hæc autem
Ut decèret ,
Eum Regem constituere.
Denique
JOANNIS electionem decorant
Quòd fuerit
Ab infantibus prædicta ,
Miraculis detecta ,
Et
Non cubiculis ,
Sed Templis peracta.*

Quasi
Deus ipse velit,
Non hominibus verti,
Sed sibi.
Idcirco
JOANNES precibus annuit,
Humeros oneri supposuit,
Caput Coronæ submisit.
Præterea
Concussæ Reipublicæ misertus,
Imperijque ruentis
Dolore agitatus,
Credidit,
Non licere sibi nolle,
Cùm posset
Reparare.
Communis utilitas, non propria,

*Patriæ gloria, non sua
Mentem impulit,
Voluntatem deflexit.*

Credidit

*Id maximum sibi commodum
Regiam afferre Dignitatem;*

Nempe

*Indigentium incommoda
Veluti è superiori specula
Posse videre;*

Eisque

*Superiori indulgentiâ
Providere.*

Ea propter

Sceptrum

*Non tam admisit,
Quàm*

Non rejecit.
 Eo collato,
 Statim è collo
 Hispanum excussère jugum
 Lusitani,
 Seseque
 Subdiderunt novo Regi,
 Cui
 Nihil supererat dominaturo,
 Cùm antea
 Fuerit dominatus
 Et mentibus, & cordibus
 Spontè deditis,
 Liberè mancipatis.
 Habuit tamen
 Clientes
 Eò sibi libentiùs addictos,

Quò ab alienis
 Feliciùs abstractos.
 Eisque,
 Ne acceptum
 Non rependeret Regnum,
 Oblatum amore
 Sustinuit fortitudine.
 Primo Decembris die
 Inclamatus est Rex;
 Idemque dies
 Primus fuit Lusitanæ libertatis,
 Supremusque servitutis.
 Profectò
 Duplici gaudio lætus;
 Quippe qui
 Principem abstulit alienum,
 Dedit proprium.

*Omnibus Regni Provinciis
Rei series
Visa est mirabilis,
Fuitque
Stupore accepta,
Plausibus celebrata.
Cæperunt
Alij concursare,
Alij nunciata referre,
Alij
Lachrimas præ gaudio diffundere.
Ubique
Videbantur Aræ incendi,
Thura cremari,
Dona offerri,
Deoque
Grates persolvi*

*Utpote cujus
Unigeniti brachium
E' Cruce extensum,
Credebatur,
Et jacens Imperium sustulisse,
Et novum Regem confirmasse;
Cui enim
Non videretur
Hæc mutatio dexteræ Excelsi,
Manusque Domini
Esse cum JOANNE?
Interea
Illuxit sextus Decembris dies,
Quo
Ulyssiponem ingressus
Novus Rex
Secum attulit splendorem,*

Salutem, incolumitatem.

Mox

Illi sese obvium

Triumphus effudit;

Neque enim sexus,

Aut ætas, aut valetudo

Quemquam detineret,

Cùm

Omnes amor excitaret.

Post

Sexagesimum captivitatis annum

Æquum erat

Novo Regi gratulari,

Ceu

A Deo misso,

Ac è Cælo elapso,

Ut redemptionem afferret

Populo suo.
Non diu fuit,
Quin Eum
Iterum vidèrent Lusitani;
Scilicet
Decimo quinto Decembris die,
Nullis non fastis memorabili,
Populus qui ambulabat in tenebris
Vidit lucem magnam.
Eo die
JOANNES
Capiti Coronam aptavit,
Deoque,
Cui debitam censuit,
Ut offerret
Ad Metropolim contendit,
Ibique